

La Cambra visibilitza el llegat de dones industrials catalanes als centres educatius d'Osona

- El Col·legi d'Economistes i la Cambra de Comerç de Barcelona a Osona aproparan a diferents centres d'ensenyament de secundària, batxillerat i FP de la comarca l'exposició "Dones empresàries industrials catalanes".
- La iniciativa s'acompanyarà d'accions que buscaran sensibilitzar a la comunitat d'estudiants sobre el paper de la dona en l'empresa, així com incentivar l'emprenedoria i la igualtat.
- La mostra aterra a Osona després del seu èxit al Vallès Oriental, on va recórrer més d'una vintena de centres educatius.

Osona, 22 de gener de 2026.- La **Cambra de Comerç de Barcelona a Osona** aproparà el **llegat de dones empresàries industrials catalanes a una vintena de centres educatius de la comarca** per tal de **promoure la presència de noies estudiants en l'àmbit de l'enginyeria o les professions tècnic-industrials**. En concret, ho farà a través de l'exposició itinerant "**Dones empresàries industrials catalanes**", impulsada per la Comissió d'Economia Industrial del Col·legi d'Economistes de Catalunya, es posarà en valor el paper i la contribució de nou dones referents catalanes, tant per la seva trajectòria empresarial com per la seva vocació social.

L'exposició dels nou panells, que **ja es pot visitar temporalment a l'edifici El Sucre de Vic**, seu territorial de la Cambra a Osona, recorrerà instituts de secundària, batxillerat i formació professional de la comarca, així com la **Universitat de Vic – Universitat Central de Catalunya**, per apropar el llegat industrial català de dones referents als i les joves estudiants.

L'exposició destaca noms com **Tecla Sala o Àngela Roca**, ambdues osonenques, i posa el focus en visibilitzar dones, majoritàriament del segle XIX-XX, que pel seu caràcter i valentia van assumir el lideratge de les seves empreses fins a aconseguir convertir les seves companyies en algunes de les més rellevants de Catalunya. Tot això en un moment on el paper de la dona en el món de l'empresa i l'economia era gairebé inexistent.

A més, aprofitant l'exposició temporal als centres educatius, i en el marc del projecte "**La indústria s'obre a l'escola amb perspectiva de gènere**" de la Generalitat de Catalunya, les visites poden incloure una sessió didàctica impartida per la corporació territorial al voltant de la figura de l'empresari/ària. Aquesta activitat, que serà possible gràcies a la **participació d'empresaris i empresàries vinculats a la Cambra de Comerç de Barcelona**, buscarà apropar l'empresa als centres educatius per tal de fomentar l'emprenedoria i les vocacions industrials entre les noies i els nois joves.

Només 3 de cada 10 persones que treballen al sector industrial són dones

L'aposta, fruit de la col·laboració entre la Cambra, el Col·legi d'Economistes, l'Observatori Dona Empresa i Economia, FemCat, Fem DEO i el Consell Comarcal d'Osona, busca capgirar un sector que ara mateix està molt masculinitzat.

Segons les darreres dades disponibles (2023), **les dones només representen el 32% de l'ocupació al sector industrial a Catalunya. Aquest percentatge ha augmentat els darrers anys des del 28,8% el 2018, però segueix lluny del 47% que representen les dones en l'ocupació total a Catalunya el 2023.** Dintre de l'ocupació al sector industrial, la major presència femenina s'observa en les tasques administratives, en les ocupacions més elementals, i en les científiques i intel·lectuals. Mentre que en les ocupacions que requereixen una qualificació industrial-professionals, i en la direcció la participació femenina és molt baixa (només eren 22%, segons l'estudi "Dones a la indústria" de 2017).

Per abordar aquesta qüestió, **és essencial augmentar la presència de dones en camps com l'enginyeria, on actualment només un 27% de les estudiants són dones, i en formació professional tècnica-industrial, on representen menys del 10%.** Aquesta necessitat fa que la col·laboració entre la Cambra, el Col·legi d'Economistes i l'Observatori Dona Empresa Economia sigui estratègica. La iniciativa, que mira cap al passat, pretén contribuir a desestigmatitzar determinats sectors.

L'exposició ha estat inaugurada avui a l'edifici El Sucre de Vic i ha comptat amb la participació de la directora d'Anàlisi Econòmica i de l'Observatori Dona Empresa i Economia de la Cambra, **Carme Poveda**, així com del president de la Cambra a Osona, **Josep Pujadas**. Durant les intervencions, Pujadas ha posat en valor el **"missatge inspirador per a les noves generacions** que transmet aquesta exposició", que mostra també que **"la iniciativa empresarial a Catalunya també té rostre femení"**. Així mateix, ha destacat que l'exposició se centri en la indústria, "una activitat històricament lligada a la Osona".

La mostra aterra a la comarca després del seu pas pel Vallès Oriental, on es va engegar l'octubre de 2024 a Can Muntanyola. L'exposició va finalitzar el seu recorregut a finals del 2025 després d'haver passat per **més d'una vintena de centres educatius** de secundària, batxillerat i formació professional de 13 municipis del Vallès Oriental. La iniciativa va gaudir d'una **gran acollida per part dels centres del territori**, ja que les reserves per a tot l'any es van completar en **només una setmana**.

Les 9 dones empresàries catalanes referents en el sector industrial

Emilia Carles i Tolrà (1848-1915). Empresària tèxtil. Els Tolrà són una família burgesa que tenien una indústria tèxtil molt important a Castellar del Vallès. El marit, Josep Tolrà, mor i deixa a Emília hereva de l'empresa. L'empresa, ja amb el nom de *Vídua de Josep Tolrà*, progressa molt, decideix cedir

la gestió al seu nebot i ella es dedica a la construcció d'edificis emblemàtics al municipi de Castellar per a l'acció social (escoles, església, etc.). Però no es pot oblidar un dels seus actes clau: la creació, el 4 de febrer de 1899, de la caixa de "retiros y pensiones", amb una dotació inicial de 100.000 pessetes per als treballadors de l'empresa. Més endavant, va gestionar la creació d'una mútua laboral, a la que ella va contribuir econòmicament, per proporcionar assistència mèdica i garantir ingressos als obrers de baixa. Més endavant, va instaurar la setmana de vacances. Aquestes mesures laborals van fer que la Tolrà fos absolutament modèlica entre les empreses del país, i més enllà.

Teresa Amatller i Cros (1873-1960). Empresària, propietària i líder de Chocolate Amatller, entre 1910 i 1960. El 1910 mor Antoni Amatller i Costa, deixant a la seva única filla, Teresa, com a hereva universal de la seva fortuna, i al capdavant de l'empresa familiar, amb la llibertat de vendre-la si no es veia capaç de gestionar-la. Però ella no només accepta el repte de dirigir l'empresa, sinó que durant mig segle la gestiona i la condueix als nivells més grans de la seva història. Convoca un concurs per a decidir un nou cartell per a l'empresa -exposant-se els cartells participants pels carrers de Barcelona-, hi aporta una nova imatge associada al modernisme. Crea l'Institut Amatller d'Art Hispànic, per a conservar l'abundant col·lecció artística familiar, així com la coneguda Casa Amatller, al passeig de Gràcia de Barcelona, edifici dissenyat per l'arquitecte modernista Puig i Cadafalch.

Dolors Creus i Casanovas (1881-1954). Empresària de fruits secs i oli. Es casa amb Antoni Pont Pont, i instal·lats a Tàrrrega, comencen el negoci de fruits de la terra i recollida d'olives. Enviuda abans de la guerra del 1936, i es posa al front de l'empresa i de la família (4 fills). Fa créixer l'empresa que avui coneixem com Grup Borges, una de les principals empreses familiars catalanes.

Mercè Sabi i Martínez (1885-1963). Empresària del sector de la confecció. Després de quedar vídua amb dos fills petits a causa de la Guerra Civil, va establir un modest taller de confecció al jardí de casa seva, a Gràcia, amb les màquines que havia aconseguit salvar de la fàbrica del seu marit. Especialitzada en mitjons i samarretes d'alta qualitat, va comercialitzar els seus productes sota la marca Mercedes Sabi, Creaciones en géneros de punto. L'empresa va obtenir la llicència de Lacoste el 1962 i va llançar la marca Armand Basi el 1986. Avui en dia, la companyia té la seu a Badalona i més de 500 treballadors i treballadores.

Tecla Sala i Miralpeix (1886-1973). Empresària tèxtil. El 1904 hereta una filatura situada a Roda de Ter, que amb els anys es converteix en una de les indústries més importants de la població. El 1925 construeix una nova fàbrica, que és anomenada La Blava. Pel que fa a la seva acció social, contribueix, per exemple, a la construcció d'una escola per a infants al barri Centre de L'Hospitalet, dona el terreny per a la construcció d'un camp de futbol. A Roda de Ter, es fa càrrec de la reconstrucció de l'Església parroquial i de la construcció de l'Escola-Llar Santa Tecla, on es prepara les noies per al treball, dotant-les de formació en administració econòmica i humana.

Dolors Sala i Vivé (1889-1978). Viticultora i cavista. Filla i neta d'especialistes en vins tranquils de l'antiga Casa Sala, primera marca exportadora de vins de Sant Sadurní d'Anoia. Es casa amb Pere Ferrer Bosch, fill petit dels Ferrer de la Freixeneda (Alt Penedès) i funden l'empresa "Freixenet", de

vins escumosos. Mentre el marit es dedica a la comercialització del producte, Dolors Sala dirigeix la part tècnica de l'elaboració del cava, i treu el primer elaborat del tipus brut reserva. Se la reconeix com una dona amb visió de futur, plantejant el desenvolupament de l'empresa a llarg termini.

Mercè Pàniker i Alemany (1920-2012). Empresària química i activista social i per la igualtat de les dones. Mercè s'incorpora a l'empresa familiar Paniker, líder en la fabricació d'adhesius industrials, fundada pel seu pare (enginyer químic procedent de l'Índia), on acaba ocupant el càrrec de directora general. Cofunda l'any 1950 la *Asociación Química Española de la Industria del Cuero*, entitat que presideix durant alguns anys. A la mort del seu pare, el 1954, es fa càrrec de la direcció de l'empresa fins al 1974. Se la considera una de les dones pioneres a Catalunya en la defensa dels drets de les dones i la lluita per la seva independència econòmica. Impulsora de l'ICD i del primer Congrés de Dona i Economia.

Margarita Rabasa i Negre (1933-2018). Empresària del sector de bicicletes. Filla gran del fundador de Rabasa Derbi, qui havia constituït l'any 1931 l'empresa Bicicletas Rabasa. L'any 1970, quan Derbi s'escindeix en dos, per separar l'empresa de motos de la de bicicletes, Margarita es fa càrrec, juntament amb el seu marit, Dante Adami, de l'administració de l'empresa Bicicletas Rabasa. El seu germà Andreu s'ocupa del negoci del motor. La producció de bicicletes s'estableix al polígon Can Prat de Mollet del Vallès. Entre 1970 i 1996, any en què la fàbrica tanca les portes, va produir prop de 2 milions de bicicletes.

Àngela Roca i Soler (1880 -1960). Empresària del sector de radiadors per a calefacció amb origen a Manlleu. Mentre els seus germans estudien enginyeria, Àngela segueix en la gestió diària de l'empresa. Entre el seu germà Josep i ella acaben creant la primera gran fàbrica de radiadors per a calefacció domèstica i industrial d'Espanya: "Roca" ja instal·lada a Gavà.